

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izven tistih nedelj in praznikov. Inerirati: do 9 petih vrst 4 1 D, o 110—15 petih vrst 4 1 D 50 p., večji inserati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav napre. — Inerirni davek posebej. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Narod“ Kraslova ulica št. 5, L nadstropje
Telefon Slov. 34.
Dopise sprejema le podpisano in zadostno izskovano.
Rekopisov se ne vrača.
Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Ljubljani		po pošti		V inozemstvu	
		Din 144—	Din 144—	Din 144—	Din 144—	Din 264—	Din 264—
12 mesecev	•••••	72—	72—	72—	72—	132—	132—
6	•••••	36—	36—	36—	36—	66—	66—
3	•••••	12—	12—	12—	12—	22—	22—
1	•••••						

Pri morebitnem povračilu se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po naznanilo.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Upravništvo „Slov. Narod“ in „Narodna tiskarna“ Kraslova ulica št. 5, prilivna. — Telefon št. 304.

Dr. Marinkovičev načrt o širokih samoupravah.

Med najvažnejše programatične činitele sedanega političnega dogodevanja v Beogradu spada brez dvoma dr. V. Marinkovičev načrt o širokih samoupravah. Najnovejša vesti poročajo, da se temu načrtu približujejo tudi avtonomistični voditelji, dr. Korošec in dr. Spaho, ki baje oba iščeta na njegovih podlagi novih dotirnih oziroma okvirnih smernic opozicijske zveze z demokratično stranko. Politični razvoj bližnjih tednov bo pokazal, ali se iz Marinkovičevega samoupravnega programa razvije popolnoma resna in enotna opozicijska taktika tako skupščinske kritike kakor tudi izvenskupščinskega življenja. Že danes pa lahko vidimo, da gre pri Marinkovičevem načrtu za to, da se Korošec in Spaho pridobita za brezpogojno državno edinstvo, da se z obema skupinama omaja Radičeva ekskluzivnost in ustvari pogoje za odločilen nastop notranje opozicije. Ali bo ta opozicija izhajala brez revizije ali pa z izpremembo ustave, je zopet temeljno vprašanje, ki nima zaenkrat z vsebino Marinkovičevih samouprav tesnejšega stika. Zdi se nam torej potrebno, da predložimo naši javnosti dosloven prevod tega načrta in da ga prihodnjic vzporedimo z ustavo in z že veljavnimi zakoni v obliki, oblastni in srezki samoupravi.

Načrt dr. V. Marinkoviča obsega vsega skupaj nastopne štiri točke:

1.) Področje samoupravnih oblasti se mora znatno razširiti, in sicer do mej, kjer lahko ohranimo načelo absolutnega in brezpogojnega državnega edinstva, pridržujoč državi splošne politične in splošne državne posle (diplomacijo, vojsko, sodstvo, policijo, prosvetno politiko, verstvo, splošne državne finance) in pa posle, kojih centralizirana uprava pospešuje naš pravilni gospodarski razvitik (promet, pošta, brzojav in telefon). Vse ostale posle, ki si jih je država država in ki jih sedaj slabo vodi, se naj poverijo samoupravnim telesom. Potemtakem spada v področje samoupravnih teles večji del področja centralne uprave v ministrstvih: trgovine in industrije, socialne politike, poljedelstva, vode in prosvete, dalje vse področje ministrstva narodnega zdravja, javnih del, šum in rudnikov.

2.) Nadzorstvo državnih oblasti nad samoupravnimi telesi treba omejiti na meje, ki jih je določil zakon zaradi zaščite državnih interesov in državljan-skih pravic. V svojem področju so samoupravne oblasti popolnoma samostalne. V nobenem slučaju se ne sme dovoliti državnih oblasti, da zadržuje izvršitev samoupravnih odlokov s pretvezo, da so ti odloki po njenem zakonskem pojmovanju proti državnim in oblastnim interesom. Treba je ukiniti vsako preventivno nadzorstvo (n. pr. potrebo predhodnega odobrenja po neki vrhovni upravi). Istotako se naj ukinito zakonske odredbe, ki omejujejo samostalnost odlokov samoupravnih teles in ki ne ščitijo državnih interesov in poedin- nih važnejših odredb državnega zakonodavstva, z eno besedo: tudi v samoupravi ureditvi se mora izvesti edinstvene oblasti in edinstvene odgovornosti. Naravno je, da se vse to ne nanaša na posle delegirane pristojnosti, kjer predpisuje zakon samoupravnim telesom in samoupravnim organom izvestne posle državne oblasti, da jih zanjo in po njenih navodilih izvršujejo. Kajti v tem slučaju so samoupravni organi samo brezplačni državni organi in pravica nadzorstva po državni oblasti nad njimi mora v teh poslih ostati neomejena.

3.) Samoupravna telesa treba osnovati na popolnoma nezavisni finančni podlagi. Neobhodni pogoj popolne samostalnosti samoupravne oblasti so nezavisne finance. Zato se morajo izvesti dohodki popolnoma odstopiti samoupravnim telesom. Prirodno je (v oztvarem tudi edino mogoče), da so izvori

teh dohodkov teritorialnega značaja, in sicer v prvi vrsti dohodki tistih državnih gospodarskih virov, ki jih država zaradi stanja svoje uprave ni mogla in jih še dolgo let ne bo v stanu izkoristi- štati s popolno koristjo, kakor n. pr. šume, rude, mineralne vrelce, kopalnišča itd. Take dohodke naj državna uprava, če jih ima, poveri oblastnemu izkorišča- nju in oblastnemu vodstvu. Izvzeti so samo načeti premogovni, železni in solni rudniki, ki jih uspešno izkorišča država, ker zahtevajo državne potrebe. Razen tega naj država z ozirom na to, da prevzema taka samoupravna uredi-

Telefonska in brzojavna poročila Parlamentarna in politična situacija.

Radičev strah. — Beogradski tisk in vladini ukrepi proti Radiću. — Nezadovoljnost med uradnim radi predujma.

— Beograd, 28. dec. (Izv.) Politična javnost se je včeraj absolvirala skoraj izključno samo v komentarjih o Radičevem povratku v domovino in o njega političnem vplivu na nadaljni razvoj parlamentarnega položaja v narodni skupščini. Vlada je v dolgih konferencah in na dolgotrajnih sejah pazno in obširno razmotrivala taktiko namram Radiću in pa ukrepe, ki naj jih preventivno ukrene proti njegovi politiki. Včerajšnja vest, da je ministrski svet na prednočni seji pozno v noč sklenil izdati obmejnim oblastem nalog, da budno in strogo pazijo na Radičev povratak in ga takoj pri prestopu meje aretirajo, je danes napoli- tično potrjena. Proti Radiću namerava vlada izvesti proces radi veldzajda, ker se je Radić v inozemstvu družil z našimi nepriljubljenimi in tako deloval proti interesom države.

Kakšni motivi so vodili vlado pri tem sklepu, ni znano. Utemeljena pa je kombi- nacija, da se skuša vlada s takimi represalijami iznebiti Radičevega aktivnega delovanja v parlamentu in se tako zavarovati pred velikimi izmenaditvami, ki jih je pričakovati v bodočih dneh na političnem hori- zontu, kajti vlada sama je prepričana, da so tla za ustanovitev enotnega opozicio- nalnega bloka zelo ugodna in da je sonda- ran teren za njega aktivno politiko, vsled česar bi bila vlada v parlamentu v zelo težkih škripclih in v nepriljetnem položaju.

Radikalni tisk vsled tega z vso vehe- menco in silo nastopa proti Radiću v prvi vrsti in dalje proti ostalim opozicijskim skupinam. Radikalni pa morajo sami prizna- ti, da ima sedaj ideja opozicijskega bloka trdne korenine.

Politični krogi dalje zelo živahno raz- pravljajo o novem načrtu demokratske stranke glede uvedbe širokih samouprav- nih teles. Ta načrt ima, kakor smo že ja- vilili, kongres demokratske stranke sprejeti v stranki program na temelju zaključka zadnjega kongresa iz leta 1921. V kongres- no resolucijo je bil tedaj sprejet tale odstavek: „... upoštevaloj sodobno in za našo državno muno potrebo, da se funkcijonir- nje uprave pospeši in uvede razbremenje- nje ministrstev po principu administrativne dekoncentracije, je treba istočasno streme- ti, da se narodu zasigura največji vpliv v

Srednjeevropski blok in ohranitev miru.

Sestanek Male antante. — Program konference v Beogradu. — Ustanovitev srednjeevropskega bloka.

— Beograd, 28. dec. (Izv.) Češkoslo- vaški poslanik na našem dvoru Jan Šeba je včeraj obvestil zunanjega ministra dr. Nizšica, da se je zunanji minister dr. Beneš včeraj dopoldne povrnil iz Pariza v Pra- go. Dr. Beneš prispe na konferenco v Beo- grad dne 9. januarja dopoldne in sprema- tivo svojega osebnega tajnika. Njegov po- močnik poslanik Girska pride v Beograd že 5. januarja in bo fungiral kot glavni stro- kovnjak na sestanku Male antante. Romu- nski zunanji minister Duca pride na konferenco dne 8. januarja popoldne v spremstvu dveh načelnikov zunanje mi- nistrs. Program sestanka Male antante je že določen.

— Praga, 28. dec. (Izv.) Češkoslo- vaški minister dr. Beneš je včeraj dopoldne prisel iz Pariza v Prago. Pogajanja, ki jih je vodil dr. Beneš v največjih tajnosti s francosko vlado, so definitivno zaključena. Kažejo pozitivna uspeh. Izdelan je načrt pogodbe, v katero so vložene vse točke sporazuma in potrebnosti. Ta pogodba bo po poročilih pravih letov skoraj podpi- sana.

tev del državnih izdatkov, prepíše sa- moupravnim telesom tudi vse neposred- ne realne davčine, ostavljajoč jim, da jih same po svojih potrebah povišujejo in zmanjšujejo.

4.) V zvezi s temi reformami, po- trebnimi vsem upravam, ki morajo ostati centralizirane, naj se — kolikor je to mogoče — decentralizirajo pod področja, da se na eni strani izognemo nakopičevanju poslov po ministrstvih, da storimo na drugi strani zanje odgo- vorne neposredne izvrševalce zakono- vno ter nad njimi počajmo nadzorstvo.

samoupravnih edinicah. Novi načrt delo- ma znači preokret in zblizanje demokratov stališču federalističnega bloka glede or- ganizacije samouprave posamnih pokrajin. Zanimivo je dalje tudi stališče Svetozarja Pribeževića, ki je na včerajšnjem sestanku v demokratskem klubu načelno sprejel načrt s pridržkom, da se glede podrobnosti ne more zadovoljiti.

Vladini listi in drugi so te dni javljali, da je delna kriza v vladi popolnoma likvi- dirana in da sta v demisiji se nahajajoča ministra preklicala svoje prvotne sklepe. To je le deloma resnično. Vprašanje demisije ministra Uzunovića še do danes ni po- popolnoma likvidirano, in tudi stališče pro- metnega ministra dr. Jankovića je še ved- no nesigurno, ker še niso izravnane dife- rence med njim in radikalnim klubom radi zakona o ustanovitvi Brodarskega društva kraljevine SHS.

Vse javnost pa sedaj najbolj zanima postopanje finančnega ministra glede ure- ditve izplačila predujmov težko trepečemu državnemu uradništvu. Včeraj smo že v kratkem telefonskem poročilu javili, kako in v kakšnih obokih namerava finančni minister za novo leto oblagodariti držav- no uradništvo. Današnji beogradski intran- jni listi priobčujejo tudi uradni komunik- e finančnega ministra o razdelitvi uradni- ških predujmov. Predujmi se imajo faktično izplačati v treh enakih mesečnih obrokih, pričeni z novim letom. Nekateri listi k temu poročilu pripominjajo, da se bo prva tretjina mogla izplačati že 1. januarja prih. leta.

Poročila o izplačilu predujmov so vzbudila med uradnimštvom v Beogradu in tudi v provinci splošno indignacijo in o- stro kritiko. Uradništvo postaja skrajno obupano. Glavni odbor je zopet poslal vla- di posebno spomenico in za 1. januarja je sklicana plenarna seja glavnega odbora Saveza državnih uradnikov, da se posveti- o o nadaljnjih korakih. Način izplačila predujmov je za uradništvo nesprejemljiv. Vsa uradniki je že računali z večjim zne- kom prednjima ter si uravnavali svoje gos- podinjstvo. Ta proračun pa je uradništvo pre- križal finančni minister s svojo uradno odločitvijo, da se imajo predujmi izplačati v treh enakih obrokih.

lječih na sklepih Društva narodov ter bi tudi sodeloval pri gospodarskih in finančni obnovi Evrope. Zveza srednjeevropskih držav bi tudi vztrajno branila načelo, da se onomogoči restavracija hohenzollerske dinastije, da se garantira popolna neodvis- nost Avstriji in da se prepreči povratak Habsburžanov na Madžarsko. Ta blok bi bila velika protutež vsem nemškimi politi- čnim aspiracijam po revanši.

— Beograd, 28. dec. (Izv.) Poleg osta- lih aktualnih zunanje-političnih problemov je, kakor doznava naš dopisnik, v programu dnevnega reda razpravam konference Male antante tudi vprašanje ustanovitve in organizacije držav srednjeevropskega bloka.

RADIČEVO BIVANJE NA DUNAJU POTRJEJENO.

— Beograd, 28. dec. (Izv.) Na snočni, od 16. do 21. trajajoč seji ministrskega sveta je zunanji minister poročal, da se po avtentičnih podatkih voditelj hrvaških se- ljakov Stjepan Radić s svojo soprogo na- haja na Dunaju, kamor je dospel z potnimi dokumenti boljševiškega zastopstva v Londonu. Njegov zet dr. Košutić je prisel na Dunaj z avstrijskim potnim listom. Mi- nister notranjih zadev Vujčić je potrdil ta poročila. Ministrski svet je odobril pred- logo notranje ministra glede Radića. Notranji minister je takoj nato izdal v smis- lu sklepov ministrskega sveta nadaljnje navodila obmejnim oblastem, kako imajo postopati v slučaju Radičevega povratka v našo domovino.

Dr. Beneševa misija v Parizu. Važen sporazum med Francijo in Češkoslovaško v vseh vpra- šanjih.

— Praga, 27. decembra. (Izv.) Češko- slovaški tiskovski urad javlja iz Pariza 26. t. m. v torek med dr. Benešem in Poincar- réjem se vršiči pogovori so obravnavali vprašanja splošne politike, kakor tudi vpra- šanje politike, ki se posebej nanaša na Francijo in Češkoslovaško republiko. Pogovori so obravnavali zlasti finančno-gos- podarska in reparacijska vprašanja, ki speci- jalno interesirajo obe državi. Dalje je bilo v razpravi tudi vprašanje madžarskega po- solja, ki je bilo obravnavano na zadnji seji sveta Društva narodov. Popoldne je pred- sednik Millerand sprejel dr. Beneša, s ka- terim sta razpravljala o istih vprašanjih. Za tem je imel dr. Beneš daljši razgovor s članom in predsednikom reparacijske komi- sije Barthelemyem. Minister dr. Beneš je danes popoldne odpotoval v Prago.

— Pariz, 27. decembra. (Wolff.) Češko- slovaški zunanji minister dr. Beneš je imel daljše razgovore z ravnateljem zunanjega ministrstva Peretti dela Rocca. Kakor javlja »Havas« so bili končani razgovori o predložitvi poslatih v Pariz od predsednika Masaryka in ki se nanašajo na gotove to- čke, zadevaloje Francijo in Českoslovaško. Dosežen je splošen sporazum na vseh poljih, v političnem, vojaškem, finančnem in gospodarskem vidu. Kakor javlja »Temps«, prispe sredi januarja dr. Beneš v Pariz, da zaključijo definitivno pogodbo.

ANGLEŠKI POGOJI ZA PRIZNANJE SOVJETOV.

— London, 28. decembra (Izv.) »Ti- mes« pišejo v uvodniku o problemu pri- znanja sovjetske Rusije in stoji na stališču, da je mogoče ta korak samo pod pogojem, ako sovjetska vlada brezpogojno prizna državne dolge in privatno lastnino. Edi- no po predhodnem priznanju teh dveh temeljnih zahtev bi bilo mogoče govoriti o priznanju sovjetske vlade. Nobena angleška vlada ne more o tem problemu resno raz- pravljati, ne da bi sovjetska Rusija zavze- la v teh vitalnih točkah korenovelljavne stališče.

Atentat na japonskega princ- regenta.

Atentator — komunist. — Tokio, 27. decembra. (Wolff.) Neki 20letni mladenič je danes dopoldne streljal na princ- regenta med avtomobilsko vo- zno do parlamenta. Avtomobilske šipe so bile razbiti. Regent je ostal neranjen. — Pariz, 27. decembra. (Izv.) iz Tokija javljajo: Povodno vožnje z avtomobilom do parlamenta je neki 20letni mladenič od- dal več strelcev proti avtomobilu regenta Hiro Hita. Po poročilih regent ni bil ranjen. Razbita so bila samo okna. — London, 27. decembra. (Izv.) Listi objavljajo nekatero podrobnosti o posku-

šenem atentatu na japonskega princ-regenta Hiro-Hita, Regent se je z avtomobilom ob 11. dopoldne peljal do parlamenta, kjer je imel prečitati prestolni govor. V bližini parlamenta je okoli 24 let star mladenič predri vrste gledalcev in policijski kordom ter iz stare pištole začel streljati proti av- tomobilu. Strel so razbili šipe avtomobila. Regent ni bil ranjen. Lahko ranjen pa je bil njegov dvorni komornik. Regent je na- daljeval vožnjo in je mirno brez vsakega razburjenja prečital v parlamentu prestolni govor. Polcija je prišla atentatorja. Na po- liciji se je dognala njegova identiteta. Atentator je star 24 let in je sin nekega sena- torja. Pripadal je komunistični stranki. Atentat ima politični značaj. Z atentatorjem sta bila prijeta tudi še dva druga mlade človeka kot soudeležena.

Vesti iz Italije.

Barbarsko ravnanje fašistov z župnikom Cortellinijem. — Pri- spevek 38 milijonov duhovske- mu fondu. — Redukcija železni- čarjev. — Priznanje sovjetske vlade. — En milijon ponarejenih dinarjev?

— Rim, 27. decembra. (Izv.) Škof iz Arezza je poslal Mussoliniju pritožno pi- smo radi dogodka v Castelluccio. Fašisti so prišli tamošnjega župnika don Scipione Cortellinija, ko se je pogovarjal s svojimi župljani in ga odzvali da ga izroče karabi- nierjem. Dolžili so ga, da snuje komplot proti fašistom. Ko je njegova 80 let stara mati prosila, naj ga puste na miru, so jo surovo obrcali in oklofotali. Župnika so gnali v Castellion Fibocchi na karabinjer- sko postajo, ki je 9 km od Castelluccio. Te je bilo ponoči. Ves čas so ga suvali breali, prepevali, metali ob tla in mu grozili z reprovacijami. Zahtevali so, da mora pred karabinjerji izjaviti da so postojalni z njim lepo in to je res moral storiti. Karabinjeri so župnika takoj izpustili in drugi dan se je prijeljal domov v vozem, vse krvav im pobit po celern telesu. Škof zagotavlja Mus- solinija, da je duhovništvo patriotično in zaključuje, da treba poštene izločke, da se ne bo pod nobeno uniformo lažna srarnota krila s svetim imenom Isusle. S tem slu- čajem se bavi obširno tudi »L' Osservatore« Romano, vatikanskega glasila, ki je še nedavno proslavljalo Mussolinija, da je mnogo »strelj« za ukled in veljavo cerkve in duhovništva.

— Rim, 27. decembra. (Izv.) Finančni minister je podal dekret s katerim se stavi v proračun 1923-24 svota 38 milijonov kot prispevek upravnemu fondu za boko- služje v zbolitane duhovniških dohodkov.

— Rim, 27. decembra. (Izv.) Reduclija železničarske osebja je izvršena dnočno. Ob- serega 45000 oseb iz vseh kategorij. Število ostalih železničarjev znaša 190000.

— Rim, 27. decembra. (Izv.) Z radostjo so sprejeli vladni krogi vest o razgovoru Kameneva v Moskvi, ki je izjavil, da je Ita- lija prva evropska veličina, ki prizna so- vjetstvo vlado. Priznanje se izvrši tokom ja- nuarja. Sledilo bodo druge velelele.

— Trst, 27. decembra. (Izv.) Radi nara- njanja dinarskih bankovcev je aretiranih dostel 12 oseb. Vrši se zaključevanje are- tirancev, ki traja dolgo. Obsevanje posvetova- nja sta imela tudi beneški politični ravnatelj Popović in predstojnik tržaške kvature Maccaldi. Sledilo še nadaljnje pre- itiske. Ponarejenih bankovcev je bilo za- plenjenih le malo, govori pa se da sega ponarejanje do enega milijona dinarjev.

PADEC FRANKOSKEGA FRANKA.

— Pariz, 27. dec. Finančni minister de Lasteyrie je dal včeraj v senatu daljšo iz- javo o stanju francoskega franka. Papec francoskega franka je prisilovati manipu- lacijam gotovih inozemskih krogov, ki se boje bankeotot Nemčije, kar bi zopet pov- zročilo bankeotot Francije. Papec franka ni utemeljen niti v gospodarskem niti v fi- nančnem položaju Francije. Francija res mora že to leto poplačati stroške za obno- vo. Prihodnje leto pa bodo že osvobodeni krajji prispevani k dohodkom tri in pol mil- jarde. Proračun je v ravnosti. Minister je po navedbi višine plačil dolgov zaklju- čil svoj govor, da je papec franka pripiso- vati samo nezvršitvi versalske mirovne pogodbe in neodoljivosti zavzevnosti.

VREMENSKA NAPOVED.

— Dunaj, 27. dec. Uradna vremenska napoved. Osobito ob severnem vzhodu Alp mrzlo. Na Tirolskem in Predaliskem ne- koliko topleje (do 0°). V severnih alpskih doležih bo ponekod snežilo.

Politične vesti.

Radikalni računi s Pribičevićevom akcijo. Kakor poročča »Vreme«, računajo v radikalnih krogih v doglednem času z razkolom v demokratskih vrstah. Prevladuje mnenje, da je Pribičević mnogo lažje na tem, da se zopet ustvari radikalno - demokratska koalicija. Med radikali je struja, ki podpira to akcijo. Po njenem načrtu bi se naj ta koalicija oživotvorila v trenutku, ko bi se Pribičević ločil od demokratske levice ter potegnil za seboj večino prečanskih demokratskih poslancev. S to svojo frakcijo bi bil Pribičević močna zaslomba vlade v prečanskih krajih in pri volitvah bi radikali z njim razdelili interesne sfere, in sicer tako, da bi Pribičević stranki docela prepustil teren v Hrvatski in Sloveniji, pod pogojem seveda, da bi le-ta ne posegala s svojo akcijo preko Save v Srbijo. Ta struja, ki forsira zvezo s Pribičevićem, pa ima ljute odporne v radikalnem klubu samem. In sicer v vrstah onih poslancev, ki zagovarjajo koalicijo s klerikalci. Zato je zanesla se težko reči, katera struja bo zmagała. Nam se zdi, da so na napačni poti oni radikalni politiki, ki delajo načrte na račun razkola, ki je baje neizogiben v demokratski stranki. Kakršen je namreč položaj sedaj, je povsem izključeno, da bi se uresničile nade na razcep v demokratskih vrstah.

Nova poslanika na našem dvoru. Argentinska vlada je imenovala za poslanika na našem dvoru polkovnika Martina Borta Garaya. bivšega prefekta v Buenos Airesu. Novi poslanik je že odpotoval v Argentinijsko v Beograd. Kraljevska vlada je dala agreement japonskemu pooblaščenemu ministru Horigu Baiku v Bukarešti, da zastopa na našem dvoru japonsko cesarstvo.

Kje je dr. Korošec? Beogradski listi se zadnje dni mnogo bavijo z osebo dr. Korošca. Eni poročajo, da je dr. Korošec v Ljubljani, kamor je odšel, da poroča strankinemu načelnstvu o političnem položaju, drugi listi zatrjujejo, da je klerikalni vodja na božičnih počitnicah v Mariboru, zopet drugi vedo povedati, da je odšel na Dunaj v neki sanatorij, tretji pa poročajo, da je dr. Korošec odpotoval na Dunaj, da se tamkaj sestane s Stjepanom Radićem, katerega hoče po eni verziji pridobiti za aktivno politiko in za sodelovanje v opozicijskem klubu, po drugi verziji pa za sporazum z vlado. Po naših informacijah je dr. Korošec res na Dunaju, torej je tudi več kakor gotovo, da se tam sestane z Radićem. Kakšen bo rezultat te konference, pokaže že bližnja bodočnost.

Tri struje v radikalni stranki. Z ozirom na najnovejšo politično dogodke je opaziti v radikalni stranki, kakor pišejo beogradski listi, tri struje. Prva struja, ki je najmočnejša, zastopa stališče, da je treba za vsako ceno vzdržati dosedanj režim t. j. homogeno radikalno vlado. Ta vlada naj pripravi vse, kar je potrebno za nove volitve in ko pride ugoden čas, naj izposluje razpust narodne skupščine in nove volitve, pri katerih je treba zastaviti vse moči, da dobi radikalna stranka absolutno večino vseh mandatov. Druga struja, ki ima tudi mnogo pristašev, je mnenja, da je treba dosedanj režim spremeniti. Prvi korak k spremeni režima bi naj bila rekonstrukcija vlade, ki bi se naj izvršila v najkrajšem času. Ta skupina zagovarja koalicijo s klerikalci. Pristaši te skupine naglašajo, da je pravzaprav povzročila spor s Hrvati in klerikalci radikalna stranka, zato je tudi njena dolžnost, da sama ta spor vsaj izgleda, ako ga ne more z energično operacijo spraviti s sveta. Tretja grupa v radikalni stranki računa s sporom v demokratski stranki in simpatizira z demokratsko desnico, ki jo vodi Svetozar Pribičević. Po njenem mnenju pride prej ali kasneje do ločitve med Davidovićem in Pribičevićem. Ker je Pribičević po svojih načelih zelo blizu radikalom, bi se v tem slučaju z lahkoto dalo pritegniti nase Pribičevićevo skupino ter z njenim aktivnim sodelovanjem okrepiti pozicijo sedanje vlade. S Pribičevićevo pomočjo bi se dal poklicati v življenje državotvorni blok, ki bi obsegal celokupen teritorij naše države ter bil najmočnejši jez proti vsem destruktivnim elementom. Katera izmed teh struj v radikalni stranki bo zmagała, je težko prorokovati. Kakor vse kaže, se razmere razvijajo tako, da pride do odločitve v tem ali onem pravcu že tekom meseca januarja.

Končno priznanje. Današnji »Slovenec« se zaganja v Radićevo abstinenčno in ostro obsoda njegovo »trmoglavo politiko ghandizma«. Priznati moramo, da je le hvalevredno, ako se grešnik po dolgih zabudah izpreobrne in po enoletni brezuspešni politiki, zlasti po blamaži federalističnega bloka in Markovega protokola prizna svojo »trmoglavo politiko ghandizma«. Kajti tudi Koroščeva politika je bila taka politika politične in upravne vzdržnosti, ki je do danes doživela popoln fijasko. »Naj se mož odloči za aktivno politično borbo na edino pravem mestu in pod edino uspešnimi pogoji, to je v parlamentu.« — Zakaj ni »Slovenec« pisal tako letošnjo pomlad, predno je

sklenil abstinenčni pakt in privolil v brezglavo defetistično zajedavanje federalističnega bloka in v njegovo pobiranje enotne državne ideje? Komu bo »Slovenec« položil obračun za enoletno izgrešeno politiko svoje stranke in za vse tiste neizmerne gospodarske, kulturne in splošno javne škode, ki jih je Slovenija utrpela vsled klerikalne politične nezmožnosti in brezuspešnosti. Pa kaj! »Slovenec« je v stanu priznati svoje pogreške in istočasno zadržati vsak tuj zgodovinski odgovornosti.

Stališče zunanjega ministra. V nekaterih političnih krogih je danes razširjena govornica, da je stališče dr. Niščiča kot zunanjega ministra zelo omajano. Vplivni zunanje-politični krogi žele namreč, da prevzame vodstvo naše zunanje politike oseba močne in odločne roke.

Reško vprašanje zopet na dnevnem redu. Politično javnost in vladne kroge zopet zanima reško vprašanje. Listi so včeraj objavljali rimska poročila, da namerava Mussolini staviti naši vladi nove predloge za ureditev reškega problema. Po izjavi zunanjega ministra novi predlogi italijanske vlade še niso prispeli v Beograd. Predlogi pa itak po informacijah dnevnega tiska ne vsebujejo ničesar bistveno novega, marveč ogrinjajo v novo obliko stare zahtevo Italije po suvereniteti nad Reko.

Povratak princa Kirila v Sofijo. Iz Romunije preko Ruščuka je 24. t. m. prispel v Sofijo knez Kiril, brat kralja Borisa. Po porazu bolgarske armade na solunski fronti in revoluciji v Bolgariji so bili člani kraljevega doma Koburžanov razin kralja Borisa izgnani iz Bolgarije. Sedaj je vlada dr. Cankova dovolila, da se vrne kraljev brat Kiril, dočim sta se kraljevi sestri Nadežda in Evdoksija že preje vrnili v Bolgarijo. Beogradski listi beležijo povratak princa Kirila v Sofijo in sarkastično pripominjajo, da ne bo trajalo dolgo, ko dovoli bolgarska vlada vrnitev tudi bivšemu carju Ferdinandu Koburžanu.

Gospodarstvo.

SPLOŠNA OBRATNA RAZSTAVA V PRAGI.

Začetkom meseca junija l. 1924 se vrši na razstavišču glavnega mesta češkoslovaške republike, v slovenski Pragi, splošna obratna razstava. Po dolgoletnem odmoru posebno danes, ko je češka demokracija dosegla zaželjeno svobodo, je bilo potrebno napeti vsi proizvodni in trgovski moč v svrhu manifestacije dela in umetnosti. Kapacitete produkcijske in trgovske produkcije, obrti in trgovine, gotovo razvesele javnost in inozemstvo in trgovski in moralni uspeh nas ne bode prevaral. Danes, ko je Praga postala središče trgovskega in obrtnega pokreta cele države in srednjeevropske kulture sploh, moramo opozoriti na spretnost in znatno izpopolnitve češkoslovaške proizvodnje. Kajti vsprilo stalno rastoče konsolidacije notranjih gospodarskih razmer v češkoslovaški republiki je gotovo, da bode splošna obratna razstava, ki se vrši junija in julija 1924, nov mežnik na poti gospodarskega preporoda ter nova zmagaz poštenega in neumornega dela. Na splošno obratno razstavo se je dosedaj priljavilo veliko število udeležencev. Dokazano je tedaj, da je v resnici potrebno v Pragi prirediti večjo izložbeno akcijo, ki naj reprezentira veličino in razvoj češkega truda ter v imenu skupnosti zbere in osredotoči vse ono najboljšo, kar se je v zadnjem času z fizičnim in duševnim delom doseglo. Tudi inozemstvu, posebno trgovskim in obrtnim krogom, se nudi ugodna prilika, da sodelujejo na ustvaritvi obrtnega podjetja in sicer v nalešč za to določenem paviljonu. Zato se obrtnikom iz ostalih evropskih držav toplo priporoča, da se v kar največjem številu udeležijo splošne razstave v Pragi. Predsedstvo nieno pojde inozemskim interesentom v vsakem oziru in slučaju na roke. Razstavo prireja Deželna Zveznica profesionalnih in obrtniških društev za Češko, ena izmed največjih srednjeevropskih institucij z 12.000 obrtnimi društvi ter 100.000 člani. Za predsednika razstave je določen starosta deželne zveznice senator Jan Kotrba, za podpredsednika prezident praških veleposlov mag. ph. Václav Boháč, za predsednika finančnega odbora pa starosta društva gostilničarjev in krčmarjev v Pragi Karel Berzer. Poleg tega se nahajajo v odboru reprezentanti raznih institucij češke obrti in trgovine. Obenem se opozarja, da se v okviru te razstave prirede razne specialne razstave, svečanosti, turnee, kongresi ter strokovni in patriotski dnevi, katere posetijo delegacije vseh mest, občin, zvez, društev in organizacij iz češkoslovaške republike in inozemstva.

GOSPODARSKI POLOŽAJ BAVARSKE.

Delavnost bavarske industrije se je v teku l. 1923 v precejšnjem obsegu zmanjšala. V vseh panogah gospodarske delavnosti se kaže velik zastoj, ki ga je pred vsem treba pripisovati splošnemu obubožanju ljudstva, ki kupuje vedno manj in manj strahovitemu padcu marke, prevlaskim cenam transportov in plačevanju ogromnih davkov, ki jih zahteva država. Nakupovanje in prodaja blaga, ki je določeno za vsakdanje potrebe domačega trga, je skoraj popolnoma ustavljeno. Prednice bombaža so že zdavnaj odpustile veliko večino delavcev. Le tu in tam je še kakka tovarna ki je vsled redukciranja cen na minimum mogla dobiti nekaj naročil iz inozemstva. Tovarne se izdelavo bavarskih

katerih cene so višje nego one svetovnega trga, so odpustile dve petini svojih delavcev.

Porcelanske tovarne zaposlujejo svoje osebe nekaj ur na teden in bavarski porcelan danes že težko konkurira na španski in švicarskem trgu s francoskimi proizvodi, ki so cenjeni. Zato zahtevajo bavarski porcelanski tovarnarji od vlade, da jim dovoli izredni tarif za njih proizvode, ki so določeni za izvoz preko oceana. V grantni in skriljevi industriji vlada popolno brezdelje, steklarne so precej zmanjšale svojo produkcijo. Kovinarska industrija, katere cene so previsoke, ne more več izvažati. Ker se skoraj nič več ne zida, so stavbne družbe morale odpustiti skoraj vse svoje delavce, one pa, ki so jih obdržale jih uporabljajo samo štiri do šest ur na dan. Zebilarne ne obratujejo več. Položaj kemične industrije, ki mora dobavljati sirovine iz inozemstva je silno težaven. Odjemalci kupujejo le, kolikor najbolj nujno rabijo. Kot pri vseh panogah proizvodnje, manjka naročil, tudi pletilni industriji. Izdelovanje pohištva se je že zdavnaj nehalo. Položaj žag je pa nasprotno menda relativno ugoden. Valed pomanjkanja naročil so tudi papirnice morale v velikem obsegu zmanjšati svojo produkcijo. Tovarne za čevlje obratujejo tudi le malo.

Položaj živilske industrije je v celoti uzoden. Obubožani ljudski razredi so seveda prenehali z nakupovanjem luksuznih predmetov (čokolada, čaj kava, sladkarije bonboni). Pivovarne pa, najbolj bavarska industrija, delajo dobre kupčije inlahko izvažajo. Popolno brezdelje pa vlada v tobačni in cigaretni industriji. Vse izgleda, da so se stroki sloji ljudstva skoraj čisto odvdrti kaditi.

Najbolj se občuti žalostni položaj brezdelja v delavskih središčih severne Bavarske. v Nürnbergu, Hofu in Auesburzu. Pa tudi v drugih bavarskih mestih je število brezposelnih zelo visoko. Predvsem ima Monakovo 14.000 »Arbeitlose« (od katerih dobiva 8000 podporo) ki so popolnoma brez dela in 38.000 brezdelnih, ki jih pa tovarnarji zaposlujejo nekaj ur na teden. Zima je prišla in kriza brezdelnosti postaja dan na dan hušja. Veliko število rodbin je uničenih, ker njih dohodki ne zadostujejo niti za prehrano. Vlada si že ne ve več pomagati, boji se političnih in socialnih neredov Bogati Nemci in Židje, kakor tudi tuji beže iz dežele in se naseljujejo v Avstriji in Švici. Diktatorični ukrepi, ki jih je podvzela vlada, da zagotova aprovizacijo dežele, niso za enkrat imeli povolnih uspehov.

Pivo je tako drago, da gostilničarji že resno premišlujejo, ali bi ne bilo bolje začeti uvažati madžarska vina, katerih konkurenca je bila včasih nemogoča. Mleko je rezervirano za dojenčke in stare ljudi. Predvsem pa vlada pomanjkanje krompirja, čeravno so ga nakupili velike množine v vzhodni Pruski.

Da se prehrani prebivalstvo, je morala vlada organizirati javne kuhinje, kjer jedo uradniki in člani meščanstva, ki je bilo uničeno vsled sedanega položaja.

To je resnična slika žalostnih življenjskih pogojev, pod katerimi se morajo boriti za vsakdanji kruh koncem leta 1923, prebivalci nekdanj tako srečne Bavarske.

V petek dne 21. dec. 1923 se je vršil v prostorih Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani ustanovni občni zbor delniške družbe »Elektra« d. d. Družba je bila stavila nalog preskrbeti prepotrebno ljubljansko industrijo in pa tudi po možnosti privatnike v Ljubljani kakor tudi večje zivode z električnim tokom. Znanec prišel tok iz vodne centrale Papirnic Večice, Gorice in Medvode na Fužinah. Izložbenov iz Fužin do Ljubljane je že postavljen, kabel na Dunajski cesti že položen, tako da je računati v najkrajšem času že z dobavo električnega toka. Delniška družba »Elektra« d. d. se je ustanovila z delniškim kapitalom Din 3.000.000. V upravni svet so bili izvoljeni: g. dr. Milan Vidmar, univerzitetni profesor, kot predsednik, g. A. Tykač, generalni ravnatelj Ljubljanske kreditne banke, kot podpredsednik, g. inž. Bonceli, ravnatelj Strojnih tovarn in livarn d. d. Ljubljana, g. inž. Ignac Šega, ravnatelj juž žel., g. dr. A. Kokalj, odvornik, g. inž. Lovro Maurer, g. dr. Ciril Pavlin, generalni sekretar Papirnic Večice kot člani upravnega sveta. V nadzorstvo so bili izvoljeni: g. A. Zabkar, predsednik Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani, g. inž. Milan Suklje, tajnik Zveze Industrijev, g. Henrik Franzel, tovarnar v Ljubljani; kot namestnika: g. V. Resman, nadknjižovodja Papirnic Večice, g. Karol Govekar, ravnatelj Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani.

Prodaja turbine. Kraljeva šumska uprava na Bledu, razpisuje prodajo demontirane stare turbine na žagi Fortuni v Sp. Gorjah. Interesenti si lahko ogledajo turbino na licu mesta. Pisemne oferte s kolektivno 25 Din in 10% vadiem ponujene vsote naj se vlože do 11. ure dne 13. januarja 1924 pri šumski upravi na Bledu.

Dobava varila. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 11. januarja 1924 ofertalna licitacija glede dobave 1500 kg varila (Schlaglot). Predmetni oglas je v pisarni trg. zbornice v Ljubljani na vpogled.

Prodaja ustnikov. Pri intendantskem skladišču Dravske divizije objavi v Ljubljani se bo vršila dne 7. jan. 1924 prodaja 99.077 komadov ustnikov. Oglas je v pisarni trg. zbornice v Ljubljani na vpogled.

Dobava specialnih svetrov. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 10. jan. 1924 ofertalna licitacija glede dobave specialnih svetrov (Gasgewindebohrer). Predmetni oglas je v pisarni trg. zbornice v Ljubljani na vpogled.

Prodaja napisnih tabel in grbov iz litega železa. Za dan 27. dec. t. določena licitacija napisnih tabel in grbov pri oblastnem inspektoratu finančne kontrole v Ljubljani se vrši 3. januarja 1924 ob 10. dopoldne.

Julijska krajina.

Plavži v Skodnju pri Trstu, kakor nam poročajo iz Trsta, začno v kratkem obratovati. Plavži so last Kranjske industrijske družbe in je prenel obrat v tem velikem podjetju kmalu po pričetku svetovne vojne. Kakor čujemo, ne gre za pričetek obrata v polnem obsegu, marveč je za delno obratovanje. Iz plavža v Skodnju bodo dajali tržaški občini plin za mestno razsvetljavo in to vsaj 8 in pol milijona kubičnih metrov letno, ne pa več nego 10 milijonov. Tržaško mesto ima tudi svojo plinarno, ki ostane. Cena za plin je dogovorjena po 0,26 lit. za m³. Kalkulirana je na temelju cene angleškega premoga, ki je sedaj cirka 186 lit. za eno tona. Trst je imel že svoj čas pogodbo za dobavo plina s tem podjetjem. Pogajanja za novo pogodbo so trala dolgo ter so povzročala mnogo razburjenja v Trstu. Sporazum pozdravljajo v Trstu kot srečen omen za gospodarsko povzdigo in oživljenje dela Trsta. Tekom dveh mesecev začne obrat in gre za zaposlenje kakih 600 delavcev. To je le mal del celotne potrebe. Za podjetje znači nova pogodba vsefakor napredek po dolgem počitku, vendar so do rednega dela premagati še velike težave.

Prosveta.

Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo dne 30. t. m. ob 10. dopoldne v zbornični dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednji temi: Smernice za vzgojo deklet. Predava ga. Alma Sodnikova. Ker je v naši neorientirani in razorani dobi ta tema nadvse aktualna, vabimo vse kroge naše javnosti, da se predavanja udeležo.

Razstava v Benetkah. Za veliko kulturno razstavo, ki se bo vršila v Benetkah so Italijani povabili tudi Rusijo. Komisarjat za prosveto je sklenil, da se Rusija odzove povabilu. Pozval je rusko akademijo znanosti, da sestavi primerno razstavno gradivo.

Glasbeni vestnik.

Pevci in pevke ter vsi ljubitelji naše lepe pesmi, si nazdravimo drug drugemu na Silvestrovo noč, katero priredi »Ljub. Zvon« v gornjih prostorih Narodnega doma. ob zvokih in sladkih melodijah glasbe in pesmi ter atmosferi svežih rdečih rož. Koncert društvenega zbora in prvovrstnega orkestra, srečlov, polnočni nagovor, alegorija in ples.

Opera »Janko in Metka«. Mladinska predstava. Smatram »Janka in Metko« kot božično darilo gledališke uprave naši mladini. Cudim pa se, da je bilo te mladine v operi tako zelo malo. Res je, da je izvirno nemška pravljica snov »Janka in Metke« naši deci neumljiva, vendar pa je delo visoko glasbene vrednosti in je scenično, ako vso dobro funkcionira (kar danes ni) vrlo lepo, kar bi moralo tudi vleči. Zdi se mi pa, da so ceno za mladinsko predstavo previsoke. Vstopnice gredo samo na galeriji in na dijaskem stojišču pod 10 dinarjev; proti koncu meseca, in še to decembra meseca, pa je zlasti uradniškim otrokom težko izprosit večjo vato pri starših. »Janka in Metko« bi lahko prišli poslušati tudi odrasli. Opera je tega vredna. Predstava je bila vsaj glasbeno prav dostojna. Izmed solistov moram podčrtati g. dr. Riga v vlogi metlarja Petra. Zlasti v prvi sliki je bil pevski kot igralci vzoren. V naslednji sliki ima premalo razvojne prilike. Janko (ga. Rewiczewa) in Metka (gdš. Korenjakova) imata kaj težki vloge, igralci in še bolj pevski. Ga. Rewiczewa gdš. Korenjakova znatno nadležujejo. V prvi legi je nien izdaten nagled, ki to vlogo prijeten. Za revno metlarjevo družino je Janko precej dobro rečen fant, vendar je bil živahen in veselo razposalen, prožen. Gdš. Korenjakova v višini ne zadostuje Humpredinčevim zahtevam, bila pa je prav srečana, poredna, korajžna Metka. Ga. Smolenaka (Jera, metlarjeva žena) ima neprijetno odbijajoči glasovni timbr, istotako se gdn. Kattnerjeva ne more poonašati z lepoto svojega glasu. Vendar pa je sveča hrustalka niena paradna vloga. Tei vlogi se čudovito prilaga nieno petje in tudi v igri je izborna. Ga. Matašičeva in Ga. Gaj-Jermanova imata dva mala nastopa, ki niso prideta v poštev. Oprema operne je bila srednje vrste, zlasti zadnja slika. Tistih pet ali šest otrok stoji na odru v podobni slik ves čas do razčaranja. Polovica vojakov je ne premliva. Janko in Metka bi večjo lahko živahnost, naravnost pohvala v peč. Spominjam se, da je bila lanske leto opera v vsakem oziru povzornejšo in skrbnejšo pripravljena. Orkester pod taktirko g. Jeraja je bil kos svoji težavni nalogi. Treba ga je pa, kar čutimo pri vsaki predstavi, izpopolniti. Zlasti godalni korpus je šibek. Morda bi se dalo število solistov skrajšati, saj marsikateri izmed njih nastopi vsake svete čase in s tako prisiljenim denarnim oiažiti orkester. Čujem, da je zapora dvignjena in čas je misliti na povečanje tega, tudi za naše koncertno življenje tako važnega činitelja.

Sokolstvo.

Silvestrov večer praznuje letos Sokol I. v veliki Kuzinski dvorani v I. nadstropju. Poleg drugih posebnosti bodo člani in drugi gostje prvič videli pravo in zaključeno zunanje lice bodočega doma na Taboru, ki bo glavni motiv polnočne alegorije.

Sokolsko društvo v Ljubljani, Spored Silvestrovega večera 1923. 1.) Knoch: Sokolska koracnica; 2.) Chopin: Poloneza; 3.) Telovadba na drogu; 4.) Lincke: Lunauvertura; 5.) Skupine; 6.) Telovadni ples na skladbo K. Matejceva. Zložil br. dr. Viktor Murnik; 7.) Parma Pozdrav Gorenjski, valček; 8.) U bolle Bojni ples po Iv. Zajca skladbi. Zložil br. dr. Vikt. Murnik; 9.) Hrakne vale na dveh konjih; 10.) Čížek: Sa istoka; 11.) Rokožorha, komični nastop; 12.) Marmornati kipi; 13.) Zajc: Hrvatsko prelo; 14.) Šhmy, komični nastop;

15. Ganne: La czarine - mazurka, 16.) Senšne slike; 17.) Gervais: Jugoslovske pesmi; 18.) Polnočni govor; 19.) »Slovenec«, Srb, Hrvat, Telovadna alegorija po skladbi P. S. Vilharja, Zložil br. dr. Viktor Murnik. — Po polnočni ples. Koncertne točke izvajala godba Dravske divizijske oblasti pod vodstvom kapelnika gospoda dr. Cerina. Vstopnica: za člane 10 Din, toda le v predprodaji v soboto dne 29. dec. od 17. do 19. v nedeljo, dne 30. dec. od 10. do 12. ure in v ponedeljek, dne 31. dec. od 15. do 17. ure v društveni pisarni v Narodnem domu. Pri blagajni 20 Din. Začetek ob 20. uri.

Sokol Stepanja vas priredi dne 31. dec. t. v društveni telovadni Silvestrov večer pri pogrnjenih mizah s sledečim sporedom: Telovadne točke, deklamacije, trbijski, burka dvodejanka, polnočna alegorija. Med odmor! godba, šaljska pošta. Začetek ob 19. uri.

Turistika in sport.

DOMAČE NOGOMETNE TEKME. — Novi Sad, 27. decembra. Admira: M D C 8:1.

Drskišče Sportnega kluba »Ilirije« pod Cekinovim gradom je otvorilo svojo 11. sezono na božični dan. Ilirija je zgradila to drskišče z velikim trudom in veliko pozitivnostjo svojih članov ter je bilo lansko leto še nepopolno, letos pa je znano bolje ter bo v najkrajšem času brezhibna ledena ploskev. Tennis prostor, na katerem stoji drskišče, se je v preteklem letu usalil ter nudil tudi za drskišče boljše teren. Člani Ilirije so vneto na delu, da odstranijo še zadnje malenkostne nedostajke, tako, da bo nudilo drskišče tudi primerni sportni prostor za nameravane drsalne tekme. Posebno prednost nudil to drskišče tudi iz tega ozira, ker je grajen na suhem prostoru ter ni nikake nevarnosti. Drsalcem priporočamo najtopleje to drskišče.

Božični dnevi na smučeh. Prazniki so spravili lepo število naših smučarjev v planine, od kojih je večina smučala božični večer zunaj v kočah. Na Veliki Planini je bil sicer precej jak veter, vendar so bili dnevi nepopolno krasni ter teren zelo ugoden. Snega je bilo zadosti, smučarji so napolnili vse dni kočjo, med njimi tudi nekaj Zagrebčanov. Na Krški planini je bila manjša družba, po večini Zagrebčani, ki so imeli tudi krasen teren. Mnogo jih je bilo v Kranjski gori in v Planici, osobito zadnja božična noč, kjer so tudi imeli prav ugoden teren. Manjše izletniške družbe in posamezniki pa so bili v vseh naših zimsko-sportnih krajih in tudi v gorah deloma v bolj ali manj ugodnem terenu. Na Boh. Blatnici je bilo samo par Svicarjev in več Tržačanov.

Društvene vesti.

Rdečega križa glavni odbor v Beogradu je dal tujakšnemu oblastnemu odboru Rdečega križa na razpolago večjo vosto za razdelitev podpor onim, ki so bili v večji meri prizadeti od zadnjih poplav. Podpore bo oblastni odbor razdelil v sporazumu s predsedstvom Pokrajinske uprave, ki zbira tozadnje materijal. Vpoštevaj se bodo samo oni slučajji, ki z ozirom na namen Rdečega križa v poštev prihajajo. — Za oblastni odbor Rdečega križa v Ljubljani dr. Villem K. rejčič.

Predavanje v društvu »Soča« v Ljubljani. V društvu »Soča« predava v soboto 29. tm. profesor na liceju g. dr. Rudolf Male in sicer o poljskem pisatelju Henryku Sienkowskiz. Na to lepo in zanimivo predavanje vabi odbor »Soča« člane, prijatelje in družo cenj. občinstvo. Pričetek predavanja ob pol 9. zvečer v salonu pri »Levu« Vstop vsem prost.

Družba falsifikatorjev bankovcev.

Tovarna za jugoslovske bankovce v Italiji.

Ze pred tednom smo javi iz Beograda, da je šef beogradске policije g. Misa Popović po nekem naslažu odkril odbor organizirano družbo, ki je en gros izdeloval 10 dinarske falsifikacije. Šef beogradске policije je z največjo vstranostjo in določnostjo začel zasledovati to družbo, katere glavni sedež se je nahajal v Julijski krajini v vasi Retle pri Postojni in v Sv. Križu pri Trstu. Rezultati doterajne preiskave so prinesli popolno jasnost v delovanje te družbe. Odkritje in ustajna družba je bila got slučaj.

Beogradska policija je pred nekako 10 dnevi zalotila nekoga železničarja, ki je v prodajalni nakupljeno blago plačeval z napačnimi 10 dinarskimi bankovci. Arretirani železničar je na policiji izjavil, da je vzel falsificirane novčence iz neke košare, ki je je neznanec pozabil na postaji. Po nadaljnem poizvedovanju so ugotovili, da je bila košara lastnina Pavla Dobričevića, ki je bil med vožnjo v Beograd v vinku aretiran in odpeljan v zapore v Vinkovce, od koder je bil pobežnil pred meseci. Svoje košare s falsificiranimi bankovci se pravno ni upal vzeti zoper ter jo je tako pustil v vinku. Na beogradski postaji je železničar košarno našel ter vzel iz ne večje število bankovcev. Popović je odposlal v Vinkovce svojega zapnika, ki so ga zaprli skupno v celico Dobričevića. Temu je Dobričević odkril delovanje družbe falsifikatorjev. Povedal mu je tudi imena nekaterih falsifikatorjev v Zagrebu.

Po teh poizvedbah je Popović v Zagrebu izsledil najprej bivšega detektiva Brestovca, ki je po daljšem zaslišanju priznal, da se tovarna za falsificirane novčence nahaja v Julijski krajini in da jo v Jugoslavijo prenaša neki tihotapec Varoslav Zupančič. Tega so poznale arštajli, baš v trenutku, ko je hotel na Zidanem mostu vstopiti v zagrebški vlak. Zupančič je bil voden v zagrebške zapore, kjer si je hotel končati življenje. O uspehu preiskave v Trstu smo že včeraj kratko javili.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 28. decembra 1923.

Proti klerikalni kliki.

Za božične praznike se je »Slovenec« zopet grdo zlagal, da on ne napada srbskega ljudstva, marveč da se bori le proti kliki, ki pašuje v naši državi in stiska tako Srbe kakor Hrvate in Slovence. To bi mu morali verjeti srbski listi, ki so začeli zadnje čase posvečati večjo pozornost »Slovenčevim« izbruhom, ki se vale na Srbe.

Kako nedolžen je klerikalni fisk! Glejte, ljudje božji, on pobija samo kliki, ki škoduje nam vsem, pa se predrzno nasproti trditvi, da psuje Srbe, srbsko ljudstvo, katero predstavlja sveto v naših luči. »Slovenec« je ogorčen in podčrtava svojo trditve, da vodi boj samo z neomejenim despotstvom par bogatih brezvestnih in izkvarjenih družin. Da bi bil pa »Slovenec« proti srbskemu ljudstvu, tega bog ne daj!

Tako piše brezvestno in izkvarjeno glavno klerikalno glasilo potem, ko je baš zadnje čase dan na dan bruhalo strupen srd na srbski narod in opljuvalo vse, kar je srbsko. Nesramnost, da jej ni para! Proti komu? Tako vprašuje. Odgovor je lahek: Proti Srbom. Ojnjati proti Srbom cvete v »Slovenčevem« vrtinaku tako, kakor pred vojno. In njegovemu vzgledu sledijo vsi drugi klerikalni listi.

Ako bi se »Slovenec« boril v resnici samo proti kliki, ki pašuje in stiska Srbe, Hrvate in Slovence, bi to odmevalo popolnoma drugače v glavi slovenskega ljudstva. Tako pa se je razširilo med pristaše, SLS najostudnejše sovražstvo do Srbov, katero se izraža na tako nizek način, da mora biti pred tem sram vsakega pravega Slovenca. »Slovenčeva« gonja proti Srbom je doslej skandalozno uspešna: Kjerkoli vidi slovenski klerikalce Srba, ga gleda od strani in v svoji družbi izreka psovke proti njemu, zaničuje častnika in uboga makedonskega vojaka nahruli, kakor se to ne spodobi za človeka, ki se tako rado potirka na svojo izobraženost. Najbolj se napihujejo oni klerikalni privrženci, ki znajo le za silo podpisati svoje ime in čitajo pretirano, kakor učence prvga razreda. Ti so najbolj »izobraženi« in najbolj surovi.

V gonji proti Srbom klerikalnemu časopisu krepko pomagajo orlovska in »prosvetna« društva. Tam se razlaga neukim ljudem, da so Srbi čisto drug narod, da nimajo z nami prav nič skupnega in ako naletiš na kakega človeka, ki pride s »predavanja« v klerikalnem skrivališču, boš slisal iz njegovih ust, da je vsa Srbija velika beračija, da so Srbi popolnoma divji narod, ki hoče nas potlačiti k tlom, njihov jezik je ciganski, opaničariji so, s kratka, ljudje, katerih se mora Slovenec — izogniti. Tako učé klerikalni voditelji posvetnega in duhovskega stanu in nesrečno ljudstvo, ki jim verjame vse, blodí okoli polno jeze in si predstavlja napačno vse življenje v Jugoslaviji.

Ne obojamu ljudstva, ker je zapeljano in krivo podučeno, obojamu pa slovensko klerikalno kliki, ki zločinsko, v kvar vse Slovenije hujska in draži, nagala in podpihuje, namesto da bi ti ljudje pomagali graditi državo in izravnati neizbežne spore. Klerikalna klika je sokriva na sedanih razkosanih notranjih naših razmerah, zato pa, kakor proti vsaki kliki, ki stiska ljudstvo, se moramo boriti, tudi proti slovenski klerikalni kliki, in proti tej v prvi vrsti, kajti ta prinaša Sloveniji največjo škodo. Klerikalna klika bi rada paševala po Sloveniji in skupno z drugimi klikami bi bil tlačjen in stiskan ves srbsko-hrvatsko-slovenski rod. Ako bi jutri dobila ta klika v eksplozivnem Slovenijo, pa bi tudi jutri ponehal pri njej vsak boj proti »kliki«, ker bi se niemi predstavitelji hitro vživel v vlogo paš in stiskalcev vsega jugoslovenskega naroda.

Zato pa boj klerikalni kliki! Slovenija potrebuje predstavnikov in voditeljev, ki bodo delovali pomirjevalno in zblíževalno, ne pa razdorno in samopašno, kakor to delajo zastopniki SLS. V pomirjevalnem in zblíževalnem delu je spas Jugoslavije. V to smer se mora preokreniti slovensko zastopstvo. To pa je mogoče le, ako odpade in izgine — klika!

Vesti o razpustu radikalnega akcijskega odbora v Sloveniji so zlobno izmišljene, tako pravijo uniračice »Jutranje Novosti«. Baš v tem vprašanju smo dobili iz Beograda ta-le dopis: »Pismo radikalnega glavnega odbora v Beogradu samozvanemu akcijskemu odboru v Ljubljani z dne 5. decembra je bilo sestavljeno v zelo ostrem tonu. Popravek, katerega so priobčile »Jutranje Novosti« z »Radikalnim glasnikom«, je od začetka do konca zlagan. Ni res, da je bil akcijski odbor naprošen, naj skuša izvesti čim najprej organizacijo NRS v mariborski in ljubljanski oblasti. Akcijskemu odboru je bilo enostavno sporočeno, da je vse njegovo delovanje in obstanek v nasprotju s statuti stranke, ki takega odbora sploh ne pozna. Posebno je bilo še grajano,

da se ta odbor hoče vtkati v mariborsko oblast, ker mora vsaka oblast imeti odbor zase. V dotičnem dopisu je bilo zlasti grajano, da hoče ljubljanski akcijski odbor ustanavljati neke okrožne odbore, dočim »Jutranje Novosti« zatrjujejo, da se je akcijskemu odboru naročilo, da naj takšne odbore ustanavlja. V pismu je bilo izrečno p r e p o v e d a n o, da bi imeli obe oblasti neke vrste skupni vrhovni odbor. Pozivamo »Jutranje Novosti«, naj dobesedno ponatisnejo dotično pismo radikalnega glavnega odbora, da se spozna, na kateri strani je resnica in kje laž in zavijanje. Prepis dotičnega dopisa imajo v rokah tudi druge osebe, zato smo v položaju, da ga lahko ponatisemo mi, ako bi ga ne hotele objaviti »Jutranje Novosti«.

»Jutranje Novosti« govore o vsem, samo ne o tem, kar se njih najbolj tiče: govore o naprednem bloku, se zaletavajo v »Slov. Narod«, previdno pa molče o tem, da je njihova usoda že odločena in da izdahnejo z zadnjim dnevom tekočega leta. Menimo, da bi bilo za »Jutranje Novosti« pametnejše, ako bi zadnje dni, ki so jim še usojeni za življenje, posvetile v to, da bi razmišljale o minilosti vsega posvetnega ter o bližajoči se smrti, kakor da varajo javnost s molkom o svojem neslavnem koncu samo z namenom, da bi s tem pridobile svojemu nasledniku vsaj par naročnikov.

Organizacija železniškega ravnanstva v Ljubljani. »Uradni list« je večerj priobčil naredbo prometnega ministra, po kateri se ustanavlja samostojna direkcija državnih železnic v Ljubljani z določenim teritorialnim ozemljem. Novoustanovljena direkcija bo imela sedem oddelkov: 1. administrativno-pravni, 2. računski, 3. gospodarski, 4. komercialni, 5. prometni, 6. stavbni in 7. strojni oddelci.

Jubilej beogradske »Politike«. 1. januarja 1924. leta slavi beogradska »Politika« 20letnico, odkar je jela izhajati. V praznovanju jubileja izide »Politika« v pravoslavnem božiču v posebni slavnostni izdaji, ki se bo odlikovala tako po svoji obliki, kakor tudi po izbrani vsebini. Slavnostna številka bo imela izredno veliko naklado — 55.000.

»Politika« je eden najboljših in najresnejših beogradskih listov.

Mariborski veliki župan v Ljubljani. Večerj se je mudil v Ljubljani mariborski veliki župan g. dr. Miroslav Ploj in konferiral s šefom oddelka za notranje stvari g. dvor. svetnikom Jankom Kremeničkom.

Promet Sušak—Brajčica. Več članska deputacija pod vodstvom načelnika sušaške občine je prispela v Beograd, da posreduje za otvoritev in ureditev tovornega in osebnega prometa med Sušakom, Bakrom in Brajčico. V deputaciji se nahajajo zastopniki političnih strank in pridobitnih krogov mesta Sušaka, kakor tudi zastopniki trgovskih in obrtnih zbornic iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Ta deputacija je večerj posetila zunanega, ministra dr. Ničiča in ministrskega predsednika Nikolo Pašiča. Deputacija je obema pojasnila nevdržni prometni položaj med Sušakom in Brajčico. Ker ni ovrtien tovorni promet, povzročita pretovarjanje in transport z vozovi velikansko gospodarsko in trgovsko izgubo, kajti za vagon je treba plačati 2000 dinarjev več stroškov. Deputacija danes obišče prometnega ministra dr. Jankoviča za slučaj, da se ta povrne s svojega dopusta.

Zahteve rezervnih oficirjev. Ministrskega predsednika Pašiča je večerj posetila deputacija rezervnih oficirjev, ki mu je predložila daljšo spomenico, da se tudi priznao rezervnim oficirjem, borcem za ujedinenje na raznih frontah, zasluge za domovino v smislu zakona, o katerem sedaj razpravlja posebni skupščinski odbor. Ministrski predsednik je priznal zahteve rezervnih oficirjev ter obljubil, da se za nje zavzame.

Osemdesetletnica praznuje danes ga. Antonia Boltavzer, vdova po brivcu I. N. Boltavzeru na Starem trgu. Jubilarinja je navzlic svoji visoki starosti še vedno zdrava in čila. V svojem srečnem zakonu je imela 18 otrok, od katerih jih živi še pet in ki so vsi vzgojeni v naprednem duhu. Tudi mi ji ob njenem jubileju čestitamo ter ključemo še »Na mnogaja leta!« — Pri tej priliki še omenjamo, da je bila sestra g. Boltavzer, ki šteje danes že 84. leto, na brutalen način v spremstvu dveh mož izgnana iz zasedenega ozemlja, kjer se je nahajala od svojega 17. leta.

Celjske vesti. Silvestrov večer, katerega priredi v ponedeljek 31. decembra Celjsko sokolsko društvo, bo zelo zanimiv. Na sporedu je med drugim enodejanska, televadni nastopi, alicorija, godba, ples itd. Naj hitreje se zamudi za pomeniti. — Zima. V četrtki po praznikih je pričel naletavati pri nas sneg, ki je z belo odejo pokrnil naš bñžnj in daljnjo okolico. Tudi je postalo precej hladno vreme. — V mestnem gledališču se je igrala veselotzra »Nehca na zemlji« v nedeljo 23. t. m., ne v sredo 26. t. m., kakor je bilo pomotoma tiskano v naši zadnji številki. —

Kuluk. Mestni magistrat objavlja razglas, glasom katerega se morajo kuluku podvržene osebe prijaviti na mestnem magistratu, da se izjavijo, v kakih obliki bodo zadostile kuluku. — Drsaljišče pri Diehlu je odprto. Mladina se ga pridno poslužuje.

Mariborske vesti. Božičnice na Pohorju. Tudi to leto so slovenski planinci praznovali božičnico na Pohorju. Topot so se porazdelili celo na vse tri glavne izlčne točke: Mariborska koča, Ruška koča in Klopni vrh. Najbolj obiskana je bila Mariborska koča. Pogrešali pa so se letos turisti v večjem številu iz Ljubljane in Celja, od koder je bilo v zadnjih dveh letih od kar imamo kočo v svoji lasti, večji obisk. Letos je prišel iz Ljubljane samo 1 planinec, Celjanov ni bilo, pač pa je prišla petorica zagrebčanov, med njimi predsednik planinskega društva »Slemec« g. Ervin Koereskőny. Na božični večer je bilo v Mariborski koči deset turistov. Kakor običajno, se je tudi letos prilagalo bogato okrašeno drevesce. Gostje s sodelovanjem oskrbnika g. Glavača so priredili zelo zabavni večer s petimi in godbo ter božičnim nagovorom. Drugi dan je prišla tudi večja družba iz Maribora, dva sta celo prišla iz la na konjih (arterleriški kapetan in bančni ravnatelj Toman). Pozneje je prišla že omenjena družba Hrvatov od Ruške koče. Hrvatski gostje so bili presenečeni nad opremo obih koč, zlasti pa nad komfortom v Mariborski koči, in so obljubili, da ob prvi priliki obiščejo v večjem številu Mariborsko kočo, od tu pa si ogledajo vse znamenitejšie točke Pohorja. Uprava se je tudi letos izkazala tako izborna, da so se celo razvešeni zagrebčani čudili, da je v taki višini in pri naših razmerah mogoča potrežba, kakor je bolje ni dobiti tudi v boljših hotelih. To je zasluca upravitelja g. Glavača in njegove soproge. Vreme je bilo vse tri dni še precej ugodno. Smučarji in sanjarji so imeli dovolj prilike za zabavo. — Zdravstveno stanje. Zadnji uradni izkaz o nalezljivih boleznih izkazuje 2 nova slučaja škrlatinke, 1 slučaj difterije 3 slučaje norik. Skupno stanje 7 slučajev škrlatinke, 1 slučaj difterije in 1 slučaj norik. — Prvi sneg. Dne 27. tm. je tudi v nižinah začel padati sneg. Božično vreme je bilo sploh izredno, saj so vsi barometri kazali na viharno. Kljub temu so se pojavili le kratki sunki mimoidočega viharja, sicer pa je bilo v splošnem lepo vreme.

Božičnica v otroški bolnici. Dne 23. decembra se je vršila v otroški bolnici običajna božičnica. Obdarovani so bili z obilno, obutvijo, perilom in jestvinami vsi v zavodu se oskrbovajoči otroci. Vodstvo otroške bolnice izreka v imenu obdarovanih trok vsem plemenitim darovalcem najiskrenejšo zahvalo.

Priloga. Današnji številki je naša uprava priložila za vse cene naročnike malo novoletno darilce »Žepni kalendarček za leto 1924«.

Orjuna — Ljubljana. Mestna organizacija jugoslovenskih nacionalistov v Ljubljani javlja svojemu članstvu, da se vrši redni občni zbor v petek 28. tm. ob 9. uri zvečer v Mestnem domu. Udeležba za članstvo obilgata. Mestni odbor.

Spor med beogradske občino in belgijskim tramvajskim društvom. Mestni tramvaj v Beogradu in mestna električna razsvetljava v Beogradu je bila, kakor je znano, v rokah neke belgijske družbe. Mestna občina je leta 1919. odzvela belgijski družbi električno cestno železnico in razsvetljavo, ker družba ni izpolnjevala gotovih točk pogodbe. Iz tega spora je nastala velika afera in končno sta se obe priporočile stranki zjediniti, da izključita spor v končnojavno razsodbo mednarodnemu sodišču v Lausanni. Belgijska tramvajaska družba je zahtevala kot odškodnino za odzvelo cestno železnico in razsvetljavo 32 milijonov 241.514 z latin belgijskim denarjem in 6% obresti; za razsvetljavo do l. 1914 479.585 predvojnih dinarjev; za razsvetljavo l. 1914. 118.949 predvojnih dinarjev, za obrzvestilo l. 1919. 100.000 dinarjev s 6% obrestmi. Na drugi strani je beogradska občina zahtevala, da se vse družbine zahteve odbijejo in se Beogradu prizna pravica za odkup razsvetljave za znesek 1.233.918 predvojnih dinarjev, kakor tudi izplačilo 185.612 dinarjev kot najemnine od d. z. v. odvzeta razsvetljave do dneva odjupa. Nedavno tega je arbitrarno sodišče v Lausanni razpravljalo o tem sporu t. r. po zaslišanju zastopnikov obeh strank razsodilo, da je beogradska občina imela pravico, da tako v zvezi v svojo upravo električno cestno železnico, vendar pa mora kot odškodnino plačati belgijski tramvajski družbi 15 milijonov 201.117 današnjih belgijskih frankov (1 belgijski frank = 4 Din.). Poleg tega mora občina plačati delavcem dolžno dnino v času vojne v znesku 233.000 dinarjev. Ako uvažujemo, da je belgijska družba zahtevala 8 krat večjo odškodnino kakor ji je bila prisojena, je beogradska mestna občina v stvarnem oziru lahko zadovoljna z razsodbo mednarodnega sodišča v Lausanni.

II. Internacionala prometna konferenca. Iz Zeneve poročajo, da se je vršila tam od 15. novembra do 9. decembra mednarodna konferenca, na kateri se je razpravljalo med drugim tudi o zelo važnih problemih glede mednarodnega železniškega prometa. Povabljenih je bilo 54 držav, ki so zastopane v Društvu narodov. Konferenca se je udeležilo 36 držav, med njimi tudi Nemčija in Turčija. Konferenca je sklepala o mednarodni uporabi voznega parka, o tarifih, o razmišljavi železniških prog itd. Rezultati teh pogajanj bodo imeli važne posledice za mednarodni promet, ki ga skužajo vse države olajšati in vpostaviti v normalno stanje.

Snežni zameti v alpskih deželah. V Ljubljani je danes ob zelo suhem vremenu začelo lahno snežiti. Po poročilih z Dinaja in iz Gradača trajajo še vedno snežni viharji v alpskih deželah. Železniški promet na raznih progah je zelo otežkočen. Na Solno graškem je na več lokalnih progah uknjen promet. Veliki snežni viharji se pojavljajo na severnem in južnem Tirolskem. Po poročilih iz Milana je zapadel velik sneg v Švici. Mednarodni ekspresni vlaki imajo na

švicarskih progah velike zamude radi snežnih zametov. Simpson-ekspres London-Carigrad je imel večerj dve uri zamude.

Tvrđka Iv. Perdan v Ljubljani je poslala družbi sv. Cirila in Metoda zopet prav lep prispevek od vžigalice 6000 dinarjev. Obračamo se na narodno čuteče Slovence, da vsepovsod zahtevajo vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda, ker s tem prav uspešno podpirajo prosvetno in narodno obrambeno Ciril — Metodovo družbo. Družbi sv. Cirila in Metoda je nakazala ga. Pavlina Seidlova, prof. soproga iz Novega mesta 50 Din v spomin prežgodaj umrli zvesti in delavni članici CM. družbe pok. ge. Mariji Herenovi iz Ljubljane. Iskrena hvala! — Goveje meso po nižini cenil prične razprodati mestna aprovizacija na trgu v Spodnji Šiški na stolnici Janka Zevnika. — Cena 16 in 17 Din za kg.

Razne stvari. Na Starem trgu je bilo Amaliji Pangele ukradeno perila v vrednosti 300 Din. — Na Karlovski cesti je bilo Antonu Jeshu ukradeno več perila v vrednosti 1000 Din. — Mariji Drnovšek z Ižanske ceste so bile izpod kozolca ukradene tri moške srajce, vredne 400 Din. — Za praznike si je privoščil neznan uzmovč iz hleva Jos Kalana na Poljanski cesti dva purana, vredna 300 Din. — Posestniku Josipu Zrlu iz Podklanca pri Kočevju sta bili dne 26. t. m. ukradeni dve ovci, vredni 600 dinarjev.

Radl vlačuganja je bila na kolodvoru aretirana večerj 20letna Gabriella Dolinšek ki ima na vesti tudi več separij. Zasludnje jo tudi okrajno sodišče v Laškem in okrajno sodišče v Vinkovcih. V ostalem je »Elica« tudi v ljubljanski kriminalni statistiki dobro zaznamovana.

Drzen rop. Na cesti med Ptujem in Pragerskim je bil napaden trgovec Pastrišina iz Maribora. Ropar mu je odvzel listnico s 36.000 Din in nato pobegnil.

Samomor. V Dravo je skočila dne 25. t. m. okoli 23. noka neznanca ženska. Videl jo je neki možki, ki pa ni klical na pomoč, temveč je šel drugega dne prijavil slučaj policiji. Uvedena je bila preiskava, da se ugotovi identiteta neznanke.

Napad s kolom. Alojzij Košir, posestnik iz Jurjevce in Janez Silc posestnik od istotam, sta se 24. t. m. v gostilni sprla. Ko pa je šel Košir domov, ga je Silc poškakal in ga večkrat s kolom udaril po glavi. Težko poškodovanega so prepeljali v ljubljansko bolnico.

Smrtna poškodba. Ivan Brovič, delavec v kočevskem rudniku, je popival v neki gostilni v družbi z drugimi. Med prepripirom pa ga je eden izmed navzočih sunil z nožem v trebuh. Broviča so težko ranjenega prepeljali v bolnico, vendar ni upanja, da okreva. Star je šele 27 let.

Staro sovražstvo. V Križih pri Trziču je bil 26. t. m. s samokresom ustrelil posestnik Alojzij Mali iz Golnika čevljarskega pomočnika Rudolfa Škerlanca v nogo. Slednjega so prepeljali v ljubljansko bolnico.

Med pretepom je bil z nožem ranjen v desno roko Josip Jurman iz Medvode. Prepeljan je bil istotako v ljubljansko bolnico.

Ven ž njim, kar ni domačega, a le tedaj, ako imamo dobro nadomestilo kakor je to naša »Mirta« čokolada!

UBOJ V LUŽAH PRI ŠENČURJU. Na božični večer se je v Lužah pri Senčurju nad Kranjem odigrala krvava žaloigra, ki je zahtevala tudi smrtno žrtve. Bilo je nekoliko po polnočnici in vaški fantje iz Luž so se pogovarjali pred domačo cerkvijo. Med njimi je bil tudi 20letni posestnikov sin Avgust Blagme. Nenadoma je nastal med fanti prepripi, kateremu je bil baje zvečer neki samokres. Nič hudega sluteč se je Blagme odstranil iz družbe. To pa je postalo zanj usodepolno. V tem trenutku ga je eden izmed fantov sunil z nožem v hrbet. Blagme se je nekaj časa opotekal in se končno zgrudil mrtev na tla. Fantje so se nato razpršili na vse strani, vendar so orožniki še tekom istega dne aretirali šest osumljencev, od katerih pa so bili štirje izpuščeni na svobodo. V zaporu sta ostala samo dva, ki drug drugega obdolžujeta uboja Blagmeta. Blagme je bil sin ugodnega in premožnega posestnika ter je bil zelo priljubljen mladenci. Njegova tragična smrt je vzbudila med vaškimi splošno sočutje.

TRAGIČNA SMRT. Božični prazniki so se končali zelo žalostno. Poleg številnih poškodovancev, ki so bili prepeljani v ljubljansko bolnico in med katerimi se jih nari bori s smrtjo, je usoda zahtevala tudi dve smrtni žrtvi. V Lužah nad Kranjem je bil ubit neki mladenci, in na izletu je 27. t. m. doletela tragična smrt inž. Frana Premelč. V veseli družbi se je vračal inž. Premelč z izleta iz Dobove v Zupelevec. Med vožnjo na jih je na cesti ustavila gruča kmetov, ki voza ni pustila naprej. Voznik je navzlic temu pogljal koline, toda v tem trenutku pa je počil strel. Šele po kratkem času so izletniki opazili, da je inž. Premelč padel z voza. Bil je zadet v glavo. Na licu mesta navzoči orožniki so takoj uvedli preiskavo. Ugotovilo se je, da iz gruča ni padel strel, temveč da je streljal eden izletnikov, ki je svoje dejanje tudi priznal, vendar je hotel ostrašiti samo kmete in se mu je prinetila nesreča, da je zadel inž. Premelča. Slednji je nato v bolnici v Brežicah podlegel poškodb.

Poizvedbe. — Izgubil se je črn pas od kavarno »Tadrane« od Emoneke ceste 10. Pošten najditelj naj ga odda istotam (prilijejo, na koncu hiše).

Prednazanilo — DETEKTIVSKI DVOBOJ — III HARRY HILL proti SHERLOCK HOLMESU III 777 Kdo bo zmagal ??? Uganka se reši v ponedeljek 31. decembra, torek 1. in sredo 2. januarja V KINU IDEAL, 13.954

Razpečevalci dinarskih falzifikatov v Ljubljani.

Odkritja šefa beogradske policije g. M. Popovića o dobro organizirani in brezvestni družbi, ki je na debečo razpečevala desetdinarske falzifikate (kovače), fabricirane v tovarnah v Italiji, so vzbudila tudi v Ljubljani splošno zanimanje in senzacijo. S pomočjo našega ljubljanskega kriminalnega oddelka se je posrečilo izslediti tudi v Ljubljani zeloštevilo družinno razpečevalcev, ki so povsod v gostilnah, prodajalnah, pri denarnih zavodih in bankah imeli svoje brezvestne in denarja lakomne eksponente, da so pri ugodnih prilikah zamenjavali falzifikate za prave »kovače«. Tekom današnje noči je kriminalni oddelci prijel in odneljal v pollejske zapore kar vso družino, z gospodinjjo in gospodinjicami hčerkami vred. O tem poročamo jutri zelo obširno. Danes so bili člani te rodbine ves dan zaslisevani. Policiji je na razpolago zanimiv material, ki kompromitira razne znane ljubljanske osebnosti.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA. Dne 28. decembra. Sprejeto ob 13. Navzlic temu, da ni primanjkovalo blaga, so se na današnji borzi težaji z ozirom na nekoliko slabšo tendenco dinarja v inozemstvu v splošnem učvrstili. Bila je razmeroma živahna kupčija, osobito v čekih Newyork, katerih promet je znašal 50.000 dolarjev. Nekaj več prometa je bilo tudi v izplačilih Praga in Trst.

Na efektivnem trgu tudi danes ni bilo pravega zanimanja. Večji zaključki so bili napravljeni v delnicah Prve hrvatske štedionice, Opcije Hrv. eskomptne banke so se trgovale po Din 1.50, od Ljublj. Kreditne banke pa po Din 4.0.

Ob zaključku notirajo: Devize: Curih 15.50—15.60, Pariz 448.75—453.75, London 384.75—387.75, Dunaj 0.1724—0.126, Praga 2.59—2.62, Trst 383.25—386.25, Newyork 88—89, Budimpešta 0.445—0.475. Valute: dolar 87.88, lira 378.5—381.50. Efekti: 7% Invest. drž. posojilo od leta 1921 65—70, Ljublj. kred. banka 220, l. hrv. štedionica Zagreb 970—975, Slav. banka Zagreb 107, Hrv.-slav. zem. hip. banka Zagreb 93—93½, Hrv. esk. banka Zagreb 156—156½, Jugoslav. banka Zagreb 143—145, Trb. prem. društvo 920—945, Slavonija 205—206, Nar. šumska 143, Eksploatacija 220, Guttman 1750—1800, Vevča 175, Šečerana 1870.

INOZEMNE BORZE. — Curih, 28. dec. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 6.48, Berlin 1.30, Amsterdam 216.80, Newyork 571.50, London 24.86 Pariz 29.20, Milan 24.80, Praga 16.70, Budimpešta —, Bukarešta 2.90, Sofija 4.10 Dunaj 0.008075. — Trst, 28. dec. Beograd 26—26.65, Dunaj 0.0323—0.0325, Praga 67.30—67.40, Pariz 117.20—117.40, London 100.20—100.35 Newyork 23—23.10, Curih 402—403.

»KINO TIVOLI« predvaja od 27. do 30. t. m. nov, zanimiv film, družabno dramo :»Na trnjevi poti«

— Kino Tivoli. Samo še danes in jutri v soboto vlezanimiva pustolovščina v šestih dejanjih »Na trnjevi poti«. — Za tem je na sporedu do 2. januarja senzacionalna ameriška igra »Zenska vraga«, ki igra v njej glavno vlogo Kitty Kordon, ena izmed najtemperamentnejših in najkrasičnejših filmskih div, s prilikom »lepota cele Amerike«.

— Kino Ideal predvaja od petka 28. do včetrši nedelje 30. t. m. čudovito zgodbo »Divja kri« v petih dejanjih. V glavni vlogi Edith Roberts. Film je zanimiv ne samo po svoji vsebini in krasnih naravnih posnetkih, temveč je poln pustolovnih dogodivljav, tako da bo zadovoljen z obiskom še tako razvajen kimo-obiskovalec.

— »Dr. Havlička čaji« za zelodec in čiščenje, znano sredstvo proti težki prebavi, proizvajava neponarejeno edino Mestna lekarna v Zagrebu, a dobiva se za originalno ceno v lekarni Leustek pri Zmajskem mostu v Ljubljani.

— Koncert v kavarni »Emona« se vrši danes, v petek, ob osmih zvečer. — Igra I. ljubljanski salonski orkester.

— Restavracija in kavarna »Zvezda«. Koncert nove članske kapela bo vsak dan v kavarni od 17. do 19. ure, od 20. do 22. v restavraciji in od 22. dalje zopet v kavarni. Kapelnik Kada Sander. Prvotrsna kapela, došla iz Osleka. Atrakcija prve vrste. — Tečaj za strojnipe in stenografijo. Dne 3. februaria 1924 začnejo na državno koncesioniranem zasebnem učilišču Legat v Mariboru zopet noči tečaj za strojnipe ter slovensko in nemško stenografijo. Tečaj trajajo 4 mesece. Vpisovanja in pojasnila v specialni trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, ali pa v šolski pisarni Vrazova ul. št. 4.

— Koncert. Jutri v soboto 29. tm. v kavarni Evropa koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost. Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK. Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

LYA de PUTTI

Opereta

EVA MAY

Samo še danes

NETOPIR!

Samo še danes

Kino „LJUBLJANSKI DVOR“

Kino „LJUBLJANSKI DVOR“

Naročajte Slovenski Narod!

Obnovite naročnino

Za odgovore uprave naj se priloži i obraz.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5-1 vsaka nadaljna beseda 50 para, z davčino vrad

Modistke

spretno, za nov modni salon se sprejemo. Le prvotne moči naj se osebno predstavijo pri tvrdki

Marila Götzl

Zidovska ulica šte. 8.

Halol! Predne kapke, ogled si lahko pri A. Šinkovic nasl. K. Sosz. Prodaja se kosec meseca 10-20% popusta.

OMEGA To je ura za vse življenje!

Prostovoljna javna dražba.

Nepremičnine v Zagrebu, v neposredni bližini tramwaya, obstoječe iz urejene livarne železa in kovin, s potrebnim inventarjem ter pritlične hiše s stanovanjem na razpolago iz 2 sob in pritlikin, se proda potom prostovoljne dražbe, ki se bo vršila dne 4. januarja 1924 ob 9. dopoldne na ilcu mesta v Černomeru br. 41.

Naznanjamo žalostno vest, da je naša ljubljena mati, stara mati, prababica, tačca, gospa Jožefina Wanek v noči od 22. do 23. t. m. v 93. letu mirno v Gospodu zaspala.

Halol! - Cujete?

Sretujemo Vas, ne kupujte preje omejitvene imbinjske posode, predne si ne ogledate novega dela parčije v veliki izbiri pri

Fortuna

trgovska družba Bizjak & Co., Ljubljana - Erakov trg 7 (poleg Mostnega doma). EN GROS EN DETAL. CENE KONKURENČNE!

Vizitke in kuverte priporočila

Narodna tiskarna v Ljubljani.

ROBOTOVODSTVO BAMA za izdelavo moderne in elegantne parčije s vpenitvijo

lasnega otročka 13558

Vedno velika izbira vpletit (11). Priporočam se za vas jasno delo, kakor tudi za barvanje starih las s „L'Oréal Miané“, tpej v modrih barvah.

Turška F. in I. Gorizar Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

novoletna darila veliko število raznega porčila od preproste do najfinije izdelave kot: modre svetle, nevačne za delavce. Ima bele in črne v modrih barvah ter različna spalne, modre spodnje hlače iz platna, gradina in triko; šenske škravne in spalne svetle, hlače, kombinirane, spodnje krila, modro-črne, rane damabe bino, šenske in otroške vradpanske, otroške oblačke za dečke in deklice in še mnogo in več.

Službe

Klavir podučuje gospod. — Gre tudi na dom. Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 13.923

Modistinja, dobra mod. se išče proti dobri plači. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda.“ 13.899

Pisarniška moč kot korespondent in knjigovodja, zmožna slovenskega, nemškega, francoskega in angleškega jezika — se sprejmo. — Posredbe z zahtevno plačilo pod „Vestnik“ 13.943 — na upravo „Slov. Narod.“

Gospodična, zmožna slovenske, nemške in italijanske govore in pisavi ter strojeplaja, knjigovodstva in trgovskega računanja, išče primerno službo bodi v mestu ali na deželi. — Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 13.888

Prodaj

Otroška postelja, kompletna, se ceno prod. — Razporna ulica 8 (Kovačič). 13.906

Damski plašč, popolnoma nov, za srednje postavo, se proda za 1300 Din. — Emonaka cesta 2/1 (pri Helkel). 13.907

Dve krasni perzijski preprogi naprodej. — Subičeva ulica 3/III, desno. (Ogled od 10. do 12. ure.) 13.944

Kožuh (koferski ali za kožija), dobro ohranjen, se ceno prod. — Poizve se v Sp. Šiški, Celovška cesta 33 (v trgovini). 13.946

Naprodeji: moderna črna sukna, elegantni ženi škornji (vse popolnoma nove) in vse moderne obleke. — Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 13.908

Stavovščina

Soba, lepo opremljena, s posebnim vhodom (solnina stran) se odda s 1. januarja. — Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 13.921

Zračna soba s električno razsvetljavo se odda dvema boljšima dijakoma ali dvema gospodoma z vso oprejo. — Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 13.917

Realitetna pisarna v Ljubljani, Poljanska cesta 12, odda: dve elegantno opremljeni sobi — boljšim zakoncem brez otrok — dve sobi bi se pisarno ter sobe in kabinet dvema gospodoma ali zakoncem. 13.914

Nepremičnine

Prodaj malo hišo blizu rudnika Huda jama, 4½ ob cesti, za ceno 40.000 Din. — Vekoslav Perce, Sp. Rečica 126, p. Laško. 13.939

Hiša s pretnim stanovanjem in vrtnom, 5 minut od tramvaja, po ugodni ceni naprodej. — Vprašajte: H. Prizivak, Miklošičeva cesta 12/L. 13.866

Prodaj hišo s podom, šipe, dvema stinskih, štiri kilometre od Ljubljane, ali četr ure od postaje Laverca proti Ljubljani. Zgleda se je pri Jerneju Grozalku, Daljna vas 15, post. Laverca. 13.868

Prodaj eno nadstropno hišo po zelo nizki ceni, obstoječa iz devetih stanovanj in 800 m² sveta, pripadajočega k hri. Franc. Cerik, Novi Vodmat, Vodmatova ul. 4/a, Moste pri Ljubljani. 13.916

Sokali

Trgovski lokal za prometnem kraju, bodi na deželi ali v mestu, išča v najom. — Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 13.922

Posojila

12.000 Din posojila se išče za dobo enega leta proti zadostni garanciji in 20% obrestim. — Ponudbe pod „Obšt.“ 13.910, na upravo „Slov. Narod.“

Razno

Kdo bi sprejel novorojenčka z vso oprejo proti plačilu. — Ponudbe pod „Novorojenček“ 13.955, na upravo „Slov. Narod.“

Halol! Plačujem bolje kakor vsakdo drugi stare obleke, perilo, čevlje in pohištvo. Doplačila za dostavo; pridem tudi na dom. — A. Jurčić, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 31.

Pohištvo na obroke. doktor traja zaloga, nudita Erman & Arhar, ml. zarstvo, St. Vid nad Ljubljano št. 4. — Zahtevajte cenik! 13.846

Premog (trboveljski), d r v a, trda in mehka, žagana in cepljena, stalno v zalogi. — Premog in drva razvažamo tudi v vrečah. — Naslov sprejema H. Petrič, Gosposvetska cesta 16; telefon 343. 13.643

Najlepše darilo za novo leto 1924 je, če mladenič kupi in podari svoji izvoljeni otroški vozček, mati hčerki šivalni stroj in oče pa sinu novo dvokoleso — pri „Tribuna“, F. B. L. Karlovška cesta 4. 13.793

Dvokolesa se sprejemajo v polno popravilo, se ponikljajo, smajirajo z ognjem in sklanjajo preko zime. — „Tribuna“, F. B. L. Karlovška cesta 4; tovarna dvokoles in otroških vozčkov. 13.513

Dežne plašče „Waterproof“ (nepremočljive), gumi-pelerine za dame, prevlečene s svilno in usnjeno suknišče, priporočila Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg 3. 11.983

Tovarna lesnih izdelkov v polnem obratu in s stalnimi naročili se ugodno prod. Lastna žaga in elektrarna. Lastnik se udeležil z večjim deležem. Ugodni pogoji. — Varnostna na upravo „Slov. Narod.“ pod „Lesna tovarna“ 13.826.

Inserati v „Malih oglasih“ imajo neoporečno velik uspeh v „Slov. Narod.“. Cena za prvih 20 besed 5.— Din, vsaka nadaljna beseda 30 para.

Pisemski papir v kasetah in mapah priporočila NARODNA KNJIGARNA

O krem milo J lak šampon A puder O J A milo dele bolj svetlost in sijaj mladosti. Kremo je neodoljivo sredstvo za negovanje lica in rok. Lako za nohte, daje letim hiter in učinkovit blek. Izdelki — O J A — za lepše lica so si pridobili že davno popolno naklonjenost elegantnih žen in devojč, ki poleg svoje lepote na svoje zdravje in lenoto. A J A tvornice vzhajmerice: Pariz, Berlin, Praga, Dunaj in sodi: BEGRAD-BENJAK. Nje se prodajali in zastopniki za vsako mesto v S. H. S. Na privatne naslove pošiljamo, dokler za dobiti kraj ne dobimo primernega zastopnika. Naslov: O J A S. O. B., BEGRAD-BENJAK.

Licitacija. Generalna direkcija državnih železnica u Beogradu razpisala je za dan 16. januara 1924. obertalnu licitacijo za izradu zgrade Ministarstva Svoobrašća u Beogradu. Poblizi podatci mogu se dobiti za vrijeme uredovnih satova kod gradjevinskog odeljenja Generalne direkcije državnih železnica u Beogradu.

Tovarniški prostori v Ljubljani ali okolici, obsežni, eno ali dvanastopni se iščejo. Lastnik se tudi lahko udeleži na vpeljanem in dobičkanočnem industrijskem podjetju. Ponudbe pod Tovarniški prester na ALOMA COMPANY v Ljubljani.

„NARODNA TISKARNA“ v Ljubljani izviraja točno VIZITKE, KOVERTE IN PISEMSKI PAPIR S FIRMOM KAKOR VSA KOVRSTNE DRUGE TISKOVINE ITD. TELEFON ŠTEV. 304

Za novo leto najlepše darilo za mladino so knjige Golar, Prelepa Vasiljica, cena Din 10.— Verac, Drama o zračni L. . . 10.— Kaj si je izmislil Dr. Oks II, . . . 12.— pripravila Narodna knjigarna, Ljubljana, Prešernova ul. 2.

B. O. B. tvornica bet. blagajn d. d. sistem „Thörig“ VUKOVAR. Brzojavke „BOB“ Vukovar. Tel. interurb. št. 58. Proizvaja in dobavlja taloj po nizkih cenah vse velikosti blagajn iz tekljenega betona, omara za dokumente, treserskih vrat itd. v Generalno zastopstvo in samoprodajo za državo SHS ARMIN GOLDSTEIN, agentura in komisijonarna delavnica, Braozjavni naslov KOMISIONALE. Tel. interurb. št. 11. Zastopstva in depo: I. K. PANK, Toplični vense 19, BEGRAD. Eduard KRAUS, Novi Sad, Krajja A. eksandra ul. „REKA“, Irgov. poduzac, NOVI-VRBAS. Na večje sigurnost proti voma. Na večje sigurnost proti ognju.

Zahtevajte posod: BATTLE AXE JAMAICA RUM